

[Thomsen.]

Status, til at forsøge en Bedømmelse af Samlingens Resultater. Efter alle Solemærker at dømme staar vi nu ved den sidste Fase af socialistiske Eksperimenter. Hvis noget er sikkert, saa er det i alt Fald det, at alle er enige om, at som det gaar nu, kan det ikke fortsætte.

Regeringen er, navnlig gennem Valutacentralen, udrustet med diktatorisk Magt og Myndighed, og alligevel, eller vel netop derfor, er Resultatet saa kummerligt, som Tilfældet er. Regeringen raader over eller har afgørende Indflydelse paa Importhandelen, og den har gennem Administrationen en bestemmende Indflydelse paa Eksporthandelen og da særlig Handelen med Landbrugsprodukter. Regeringen behersker administrativt Hjemmeindustrien, og paa Lønspørgsmaalet har den afgørende Indflydelse gennem de ordinære og ekstraordinære offentlige Understøttelser, en af Aarsagerne til, at Landbruget trods den store Arbejdsløshed ikke kan faa den nødvendige Arbejdskraft. Siden sidste Krise-forlig raader Regeringen ogsaa for en stor Del over Landbrugsproduktionsvilkkaar, og dertil kommer den Indflydelse, Regeringen gennem Administrationen, selv om det er begrænset, har paa Rentespørgsmaalet. Man tør da nok sige, at netop denne Regering har Bemyndigelse og frie Hænder til at vise, hvad den duer til.

At Situationen trods dette faktiske Diktatur er, som den tegner sig for os, er vel nok det bedste Bevis paa, at Regeringen og det nuværende Flertal afgjort har spillet Fallit. En saadan Politik som den, der føres her, er der ganske afgjort ingen Fremtid i, navnlig ikke for den arbejdende Del af Befolkningen. Den er kun et sørgeligt Minde over en Fortid, som synger paa sit sidste Vers. Gennem 5 Aars Misregimente har Regeringen opnaaet at tildele navnlig alle de direkte og indirekte af Landbruget afhængige Personer saadanne Arbejdsvilkkaar, at de økonomisk set hverken kan leve eller dø. Naa, det er vel for saa vidt program-mæssigt, Regeringen har aabenbart den Interesse at svække Landbruget mest muligt ved at holde det paa økonomisk Sultekur. Man gør det ud fra den i øvrigt rigtige Betragtning, at et Erhverv, der er økonomisk ødelagt, ogsaa vil være berøvet sin politiske Slagkraft. Det er sikkert, hvad Statsministeren forstaar ved et ordnet Samfund.

Paa den Maade har man efterhaanden umyndiggjort de frie Erhverv, og desværre har Oppositionen her sit store Ansvar. Navnlig Landbrugs Udvøvere er gjort til

økonomiske og politiske Mindremænd, til ubodelig og maaske uoprettelig Skade, ikke alene for de paagældende, men for Samfundet i sin Helhed. Tendensen er klar for alle, der vil se den. Jeg har sagt det før, lad mig gentage det, for at der ingen Misforstaaelse skal være: Tendensen gaar afgjort i Retning af mægtige Indtægter, Tantiømer, Aktieudbytter til Højfinansens, en bred Flod af offentlige Understøttelser til en stadig voksende Hær, men en kummerlig Tilværelse med Henstand, Akkord o. s. v. til Landbruget og Middelstanden.

Endnu en Gang vover man altsaa at sende Rigsdagen hjem efter at have spist disse sidstnævnte af med Skueretter. Det er Vilkaar, som i alt Fald en stor Del af Landbruget hverken vil eller kan finde sig i. Dagen kan ikke være fjern, da det store Opgør til Bunds tages med dette Misregimente. Det afgørende Stød maa rettes ikke mod Arbejderne, men for alle, der endnu har Vilje til gennem et ærligt Arbejde at holde sammen paa det, der er Kærnen i ethvert Samfund: de enkelte Hjem, og derigennem for Nationen som Helhed.

Trods den store Arbejdsløshed kan hverken smaa eller større Jordbrugere holde den nødvendige Arbejdskraft, og de har, som nævnt, meget vanskeligt ved at skaffe den, de kan betale, men maa selv slide sig igennem, saa godt som det nu kan lade sig gøre. Under disse Omstændigheder vil man forstaa, at dette Foraar ikke som tidligere for Landbruget har været den glade forhaabningsfulde Tid; der synges ikke bag Ploven paa de danske Agre, simpelt hen fordi Bonden ikke kan regne med at faa sine udlagte Penge ind igen; han ved end ikke, om han faar Lov at høste, hvor han saar, det gaar baglæns trods Slid og Slæb. Købeevnen svækkes langsomt, men sikkert, og derigennem rammes andre store Dele af Befolkningen, alt sammen til Dels fordi Regeringen, Flertallet og maaske Oppositionen med et gammeldags indstillet, baade i Tanke, Økonomi, Erhverv og Politik.

Staten er efterhaanden blevet en klassepolitisk Funktion; ogsaa af den Grund vil Tiden mere og mere modnes for et dybtgaaende ikke alene Person-, men et virkeligt Systemskifte. Man siger, og det er rigtigt, at Egennyttens maa afløses af Fællesnyttens; men saa maa man forstaa, at Fællesinteressen maa blive den Grundvold, hvorpaa der bygges. En Forudsætning er, at den gode Vilje er til Stede, og det er der virkelig ikke meget, der tyder paa for Øjeblikket, i alt Fald ikke her paa Rigsdagen.